

การจัดการความเสี่ยงของกลุ่มอุตสาหกรรมเครื่องจักรกลการเกษตรในประเทศไทย Risk Management of Agricultural Machinery Industry Group in Thailand

เกษทิพย์ ศิลปชัย,
วรรณวิภา ไตลังคะ และชัยวุฒิ จันมา
มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ
Kesthip Silpachai,
Wanwipha Tailangka and Chaiwut Janma
North Bangkok University, Thailand
Corresponding Author, E-mail: kesthip.sill@northbkk.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการจัดการความเสี่ยงของกลุ่มอุตสาหกรรมเครื่องจักรกลการเกษตรในประเทศไทย 2) เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างความสำเร็จในการจัดการความเสี่ยงและปัจจัยลักษณะองค์กร 3) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการความเสี่ยง และ 4) นำเสนอแนวทางการจัดการความเสี่ยงของกลุ่มอุตสาหกรรมเครื่องจักรกลการเกษตรในประเทศไทย กลุ่มตัวอย่างคือผู้บริหารองค์กรในกลุ่มอุตสาหกรรมเครื่องจักรกลการเกษตร จำนวน 150 คน และผู้ให้ข้อมูลสำคัญคือนักวิชาการ และผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 18 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้การวิจัยแบบผสมวิธี ทั้งข้อมูลเชิงปริมาณและข้อมูลเชิงคุณภาพ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว วิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ การวิเคราะห์เนื้อหา และการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค

ผลการวิจัยพบว่า 1) อุตสาหกรรมเครื่องจักรกลการเกษตรส่วนใหญ่ดำเนินการในรูปแบบบริษัท มีลักษณะการเป็นผู้ผลิต มีทำเลที่ตั้งกระจายอยู่ตามภูมิภาคต่างๆ มีการจัดการความเสี่ยงได้มากในด้านการประเมินความเสี่ยง 2) การมีรูปแบบองค์กร ลักษณะการประกอบธุรกิจ และทำเลที่ตั้งต่างกัน มีความสำเร็จในการจัดการความเสี่ยงแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 3) ปัจจัยด้านการวางแผนรับมือกับความเสี่ยง และการลงมือทำ ติดตามและควบคุมความเสี่ยง ส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการความเสี่ยงของกลุ่มอุตสาหกรรมเครื่องจักรกลการเกษตร 4) แนวทางการจัดการความเสี่ยง ประกอบด้วย 1) การแสวงหาความร่วมมือกับประเทศในกลุ่มอาเซียน 2) การเปิดตลาดใหม่กับลูกค้ารายย่อย 3) การพัฒนาเครื่องจักรกลการเกษตรที่มีเทคโนโลยีขั้นสูง 4) การพัฒนาบุคลากรเพื่อรองรับการซ่อมบำรุงที่ทันสมัยและซับซ้อน และ 5) ความพยายามลดการพึ่งพาวัตถุดิบหลักจากต่างประเทศ

คำสำคัญ: การจัดการความเสี่ยง; เครื่องจักรกลการเกษตร; การจัดการอุตสาหกรรม

* วันที่รับบทความ: 24 กุมภาพันธ์ 2567; วันที่แก้ไขบทความ 28 กุมภาพันธ์ 2567; วันที่ตอบรับบทความ: 1 มีนาคม 2567

Received: February 24 2024; Revised: February 28 2024; Accepted: March 1 2024

Abstracts

This research aimed to 1) study the operating conditions and obstacles in the risk management of agricultural machinery industry group in Thailand, 2) compare and contrast between successes of the risk management and organization factors, 3) study the factors that affecting to success in the risk management, and 4) present guidelines of the risk management of the agricultural machinery industry group in Thailand. The sample groups consisted of the executives of organizations in the agricultural machinery industry group in total of 150 people, and key informant academic and the experts of 18 people. Data were collected using mix-method research design, both quantitative and qualitative data. Data analysis used descriptive statistics. One-way ANOVA. Multiple Regression. content analysis and SWOT analysis.

The results showed that; 1) most of the agricultural machinery industry operated in types of limited company in term of the nature of being the producer. It was located in the distributed in various regions and had much risk management in term of risk assessment, 2) the contrastive analysis found that organization types. nature of business and different locations that had succeeded in the risk management were significantly different at the 0.01 level, 3) the risk management factors affected to the success of risk management. It was found that the factors for planning dealing with risks and taking action; monitoring and controlling risks. and risk management affected to the success of risk management in the agricultural machinery industry group, and 4) guidelines of the risk management were focused on 1) Finding joint venture partners in the ASEAN countries, 2) Opening new markets with retail customers, 3) Developing agricultural machinery with advanced technology, 4) Developing personnel to support modern and complex maintenance, and 5) Efforts to reduce self-reliance on steel raw materials from foreign countries.

Keywords: Risk Management; Agricultural Machinery; Industrial Management

บทนำ

ตลาดเครื่องจักรกลการเกษตรมีปัจจัยหลายส่วนที่เกี่ยวข้องกับระดับการแข่งขันในธุรกิจ (Five Forces) ที่เกี่ยวข้องกับอำนาจการต่อรองของผู้บริโภค อำนาจการต่อรองของซัพพลายเออร์ การคุกคามของผู้ประกอบการใหม่ และการคุกคามของสินค้าทดแทน เพื่อสรุปว่าธุรกิจดังกล่าวมีการแข่งขันสูงหรือต่ำ ความยากง่ายของการเข้าสู่ตลาดเป็นอย่างไร ตลอดจนผู้เล่นใหม่ควรมีกลยุทธ์ที่จำเป็นอย่างไร นอกจากนี้ประเด็นการสร้างมูลค่าเพิ่มในธุรกิจใหม่ เช่น โดรนสำรวจทำแผนที่ ซอฟต์แวร์บริหารจัดการและประมวลข้อมูลการเพาะปลูก ผลิตภัณฑ์กลุ่มเซนเซอร์ และบริการที่ปรึกษาด้านการเกษตรต่าง ๆ เครื่องจักรกลเกษตร ซึ่งตลาดสำคัญของเครื่องจักรกลการเกษตรที่ใช้เทคโนโลยีสูง คือ กลุ่มประเทศพัฒนาแล้ว ได้แก่ สหรัฐอเมริกา ฝรั่งเศส เยอรมนี และอิตาลี (ศูนย์ข้อมูลและการคาดการณ์เทคโนโลยี, 2560) ทั้งนี้ปัญหาสำคัญของอุตสาหกรรมเครื่องจักรกลการเกษตรคือ ด้านคุณภาพ มาตรฐานการผลิต ความร่วมมือระหว่างผู้ผลิต การสนับสนุนจากภาครัฐ การพัฒนาที่เป็นไปอย่างไม่มีระบบและขาดประสิทธิภาพ การขาดความเชื่อถือในสายตาของผู้ใช้ภายในประเทศ จึงทำให้ต้นทุนการผลิตสูงกว่าที่ควร และหากอยู่ภายใต้สภาวะข้อตกลงเสรีทางการค้าระหว่าง

ประเทศ อุตสาหกรรมเครื่องจักรกลการเกษตรจะมีศักยภาพในการแข่งขันด้านการตลาดที่ต่ำลงเรื่อยๆ และอาจจะประสบปัญหาในอนาคต นอกจากนี้ปัญหาของผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมเครื่องจักรกลการเกษตรที่สำคัญคือ ยังมีความจำเป็นต้องนำเข้าชิ้นส่วนอุปกรณ์ที่มีมาตรฐานเทคโนโลยี (High-End Technology) และไม่มีการผลิตในประเทศ และในเวลาเดียวกันต้องแข่งขันกับเครื่องจักรสำเร็จรูปจากต่างประเทศ จึงจำเป็นต้องมีแนวทางการพัฒนาอุตสาหกรรมเครื่องจักรกลการเกษตรที่ชัดเจน เพื่อเพิ่มผลิตภาพด้านการผลิต เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน รวมทั้งยกระดับเทคโนโลยีการผลิตให้สูงขึ้น เพื่อสนองตอบความต้องการทั้งภายในและต่างประเทศ (เจษฎา อุดมกิจมงคล, 2561)

อย่างไรก็ดี ตลาดเครื่องจักรกลการเกษตรของไทยน่าจะให้ภาพการขยายตัวต่อไปได้ จากปัจจัยหนุนด้านอุปสงค์เป็นสำคัญ แต่คงเป็นการขยายตัวแบบชะลอลง เนื่องจาก **Pent Up Demand** ที่คลี่คลายมากขึ้น และอุปสงค์ของแรงงานกลับถิ่นที่น่าจะมีจำนวนน้อยกว่าปีก่อน จากการฟื้นตัวของกิจกรรมทางเศรษฐกิจ ทั้งนี้ตลาดเครื่องจักรกลการเกษตรยังคงเติบโตสอดคล้องไปกับภาพรวมราคาสินค้าเกษตรที่ยังยืนอยู่ในเกณฑ์ดีท่ามกลางสภาพอากาศที่เอื้ออำนวยต่อการผลิต ขณะที่ในฝั่งของอุปทานยังต้องเผชิญการแข่งขันด้านราคากับเครื่องจักรกลการเกษตรของต่างประเทศที่มีราคาถูกกว่า รวมถึงต้นทุนการผลิตอย่างราคาน้ำมันและเหล็กที่อยู่ในระดับสูง อันจะทำให้ตลาดเครื่องจักรกลการเกษตรของไทยเติบโตต่อไปได้อย่างระมัดระวัง (ศุภณีย์วิชัยสิกรไทย, 2565) สอดคล้องกับงานวิจัยของ อาชนัน เกษะโพบูลย์ และคณะ (2561) ที่ได้ศึกษาเรื่อง อุตสาหกรรมเครื่องจักรกลการเกษตรของไทยกับพื้นที่ศักยภาพของผู้ประกอบการไทยไว้และพบว่า มีโครงการย่อยหลายโครงการ เป็นกระบวนการที่มีความเสี่ยง โดยมีข้อเสนอเชิงนโยบายที่สำคัญเพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนของอุตสาหกรรม คือ การอำนวยความสะดวกให้ภาคเอกชนไปเปิดตลาดยังประเทศเพื่อนบ้าน ในภูมิภาคอินโดจีน การเตรียมความพร้อมในการทดสอบและการพัฒนามาตรฐานเกี่ยวกับรถเกี่ยวนาข้าว ที่สามารถใช้ได้ทั้งในประเทศและการค้าภายในภูมิภาค และที่น่าสนใจอีกประการหนึ่งคือ การขยายตัวของการผลิตเครื่องจักรกลการเกษตรภายในประเทศ เกิดขึ้นพร้อมกับการส่งออกเครื่องจักรกลการเกษตร โดยเฉพาะเครื่องจักรที่เกี่ยวข้องกับการเก็บเกี่ยวผลผลิตทางการเกษตร และเป็นอุตสาหกรรมที่บริษัทที่เป็นบทบาทนำ คือบริษัทคนไทยไม่ใช่บริษัทข้ามชาติ เหมือนที่มักพบเห็นในประเทศกำลังพัฒนาอื่นๆ รวมทั้งประเทศไทยที่ผู้ประกอบการท้องถิ่นมีความสามารถทางด้านเทคโนโลยีที่จำกัดและมักพึ่งพาเทคโนโลยีจากต่างประเทศเป็นหลัก ดังนั้นการเข้าใจพัฒนาการของอุตสาหกรรมเครื่องจักรกลการเกษตร จึงเป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่งในการเข้าถึงกระบวนการจัดการความเสี่ยงของอุตสาหกรรมเครื่องจักรกลการเกษตร เพื่อสร้างความสามารถในการผลิตและการแข่งขันได้อย่างแท้จริง

จากข้อมูลการวิเคราะห์อุตสาหกรรมเครื่องจักรกลการเกษตรข้างต้นเป็นที่น่าสนใจว่าปัจจุบันกลุ่มอุตสาหกรรมเครื่องจักรกลการเกษตรในประเทศไทย มีสภาพการดำเนินงานเป็นอย่างไร มีปัญหาอุปสรรคในการจัดการความเสี่ยงระดับใด แตกต่างกันในแต่ละองค์กรหรือไม่ และแตกต่างอย่างไร ปัจจัยการจัดการความเสี่ยงส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการจัดการความเสี่ยงหรือไม่ และส่งผลด้านใด รวมถึงแนวทางการจัดการความเสี่ยงของกลุ่มอุตสาหกรรมเครื่องจักรกลการเกษตรในประเทศไทยที่เหมาะสมควรเป็นอย่างไร โดยการวิเคราะห์ข้อมูลจากความคิดเห็นของผู้บริหารและผู้ทรงคุณวุฒิในกลุ่มอุตสาหกรรมเครื่องจักรกลการเกษตรที่มีประสบการณ์ ซึ่งผลการวิจัยจะใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณากำหนดนโยบาย และเป้าหมาย ในการสนับสนุน ส่งเสริม ผู้ประกอบการภาคอุตสาหกรรมเครื่องจักรกลการเกษตรสำหรับภาครัฐ ขณะที่ผู้ประกอบการสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา ปรับปรุง เทคนิค และกระบวนการต่างๆ ในการจัดการความเสี่ยงที่เหมาะสมสำหรับองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานและปัญหาอุปสรรคในการจัดการความเสี่ยงของกลุ่มอุตสาหกรรมเครื่องจักรกลการเกษตรในประเทศไทย
2. เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างความสำเร็จในการจัดการความเสี่ยงของกลุ่มอุตสาหกรรมเครื่องจักรกลการเกษตรในประเทศไทย จำแนกตามปัจจัยลักษณะองค์กร
3. เพื่อศึกษาปัจจัยการจัดการความเสี่ยงที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการจัดการความเสี่ยงของกลุ่มอุตสาหกรรมเครื่องจักรกลการเกษตรในประเทศไทย
4. เพื่อนำเสนอแนวทางการจัดการความเสี่ยงของกลุ่มอุตสาหกรรมเครื่องจักรกลการเกษตรในประเทศไทย

ระเบียบวิธีวิจัย

ในการวิจัยมีระเบียบวิธีการวิจัยดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ประกอบด้วย

กลุ่มที่ 1 สำหรับการวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่ กิจกรรมในกลุ่มอุตสาหกรรมเครื่องจักรกลการเกษตรในประเทศไทย จำนวน 198 แห่ง นำมาคำนวณหากลุ่มตัวอย่าง โดยการคำนวณจากสูตรของ ทาโร ยามานะ (Taro Yamane, 1967) ที่ระดับความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ 5% และระดับความเชื่อมั่น 95% ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 133 แห่ง จากนั้นผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารระดับสูง หรือผู้แทน แห่งละ 1 คน ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 133 คน ทั้งนี้เพื่อป้องกันความไม่สมบูรณ์ของแบบสอบถาม ผู้วิจัยจึงทำการเก็บรวบรวม

ข้อมูล จำนวน 150 คน ทำการเลือกตัวอย่างโดยใช้หลักการสุ่มตามความสะดวก (Convenience Sampling) เพื่อให้ได้ตัวอย่างครบตามจำนวนที่กำหนดไว้

กลุ่มที่ 2 สำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informants) ซึ่งเป็นนักวิชาการ และผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการจัดการความเสี่ยงของธุรกิจในกลุ่ม อุตสาหกรรม เครื่องจักรกลการเกษตร โดยใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive sampling) จำนวน 18 คน

2. ด้านตัวแปร ประกอบด้วย ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ได้แก่ ปัจจัยลักษณะองค์กร ประกอบด้วย รูปแบบองค์กร ลักษณะผลิตภัณฑ์ และทำเลที่ตั้ง และตัวแปรตาม (Dependent Variables) ได้แก่ ความสำเร็จในการจัดการความเสี่ยงของกลุ่มอุตสาหกรรมเครื่องจักรกลการเกษตรในประเทศไทย ซึ่งประกอบด้วยตัวแปร ด้านต้นทุน ด้านคุณภาพ ด้านแรงงาน ด้านการส่งมอบ ด้านการหยุดชะงัก ด้านการตลาด และด้านการจัดซื้อจัดหา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามเพื่อเก็บข้อมูลมาวิเคราะห์เชิงปริมาณ และแบบสัมภาษณ์เชิงลึก ซึ่งสร้างจากกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

1. เครื่องมือขึ้นที่ 1 แบบสอบถามเชิงปริมาณ ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ 1) การจัดการความเสี่ยง 2) ความสำเร็จในการจัดการความเสี่ยง และ 3) ข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางการจัดการความเสี่ยง โดยผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ โดยการตรวจสอบความถูกต้องเชิงเนื้อหา (Content validity) ด้วยการคำนวณดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) จากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ได้ค่าคะแนน IOC ที่ระดับ .956 และตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามด้านความเที่ยงตรงหรือด้านความน่าเชื่อถือ (Reliability) โดยนำแบบสอบถามซึ่งผ่านขั้นตอนการตรวจสอบคุณภาพ ซึ่งปรับแก้ไขข้อความตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญและอาจารย์ที่ปรึกษาแล้ว มาทดสอบความเที่ยงในการวัด โดยการนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try-out) กับกิจการในกลุ่มอุตสาหกรรมเครื่องจักรกลการเกษตร ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำนวน 30 ชุด ได้ค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงตรง ในแต่ละองค์ประกอบ ได้ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ที่ระดับ .898

2. เครื่องมือขึ้นที่ 2 แบบสัมภาษณ์เชิงลึก ที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ได้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) ที่แบ่งกรอบการสัมภาษณ์ออกเป็น 3 ส่วนคือ 1) ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 2) ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อตัวแปร และข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาตามวัตถุประสงค์การวิจัยที่ได้ตั้งไว้ และ 3) ความคิดเห็นอื่น ๆ ที่ผู้ให้ข้อมูลหลักเห็นว่ามีความสำคัญต่อการวิจัย แต่ไม่ได้อยู่ในโครงสร้างของแบบสัมภาษณ์ โดยผู้วิจัยได้ร่างแบบสัมภาษณ์และนำไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม เพื่อตรวจทานความสอดคล้องตาม

วัตถุประสงค์ และตรวจสอบความเหมาะสมของแต่ละข้อคำถาม ปรับแก้ข้อคำถามตามคำแนะนำจนแล้วเสร็จ จึงเริ่มเก็บข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกในภาคสนามต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลมีวิธีการดังนี้

1. ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยผู้วิจัยได้ทำการขอหนังสืออนุญาตจัดเก็บรวบรวมข้อมูลจากมหาวิทยาลัย นอร์ทกรุงเทพ ไปยังองค์กรธุรกิจในกลุ่มเครื่องจักรกลการเกษตร เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจาก ผู้บริหารหรือตัวแทนผู้บริหาร และดำเนินการรวบรวมข้อมูลด้วยการใช้แบบสอบถาม และรูปแบบออนไลน์ โดยใช้ Google Form ใช้เวลาในการรวบรวมข้อมูล 4 เดือน ช่วงระหว่างเดือนมิถุนายน – กันยายน พ.ศ. 2566 ซึ่งผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามทั้งสองรูปแบบรวม 160 ชุด โดยไม่ซ้ำองค์กรธุรกิจและได้รับแบบสอบถาม ตอบกลับมาทั้งสิ้น 160 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 และได้นำมาคัดเลือกแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ครบถ้วน มากที่สุด จำนวน 150 ชุด เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

2. ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยผู้วิจัยได้ทำการขอหนังสือขอสัมภาษณ์จากมหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ ไปยังผู้บริหารธุรกิจในกลุ่มอุตสาหกรรมเครื่องจักรกลการเกษตร เพื่อขอสัมภาษณ์ข้อมูลความคิดเห็น จากนั้นทำการประสานงานกับผู้ให้สัมภาษณ์ด้วยตนเองเพื่อนัดหมายวัน เวลา และรูปแบบในการสัมภาษณ์ ดำเนินการ สัมภาษณ์ผู้บริหารองค์กรธุรกิจ จำนวน 13 คน ผู้ทรงคุณวุฒิด้านวิชาการ จำนวน 4 คน และผู้แทนกรมส่งเสริม อุตสาหกรรม (กสอ.) จำนวน 1 คน ในช่วงระหว่าง เดือนกรกฎาคม ถึง เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2566 โดยใช้ วิธีการสัมภาษณ์รายบุคคล มีการนัดหมายล่วงหน้า ด้วยวิธีการสัมภาษณ์ออนไลน์แบบการประชุมทางไกลแบบ วิดีโอผ่านโปรแกรม Zoom การสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์ และการสัมภาษณ์สดตามสถานที่นัดหมาย ขึ้นอยู่กับ ความสะดวกของผู้ให้สัมภาษณ์ เพื่อทำการสรุปและเรียบเรียงความคิดเห็นในประเด็นเกี่ยวกับ สภาพปัญหา และข้อเสนอแนะของการจัดการความเสี่ยง และปัจจัยความสำเร็จในการจัดการความเสี่ยงที่ได้กำหนดไว้

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยแบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลจำแนกตามวัตถุประสงค์การวิจัยดังนี้

1. วัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานและปัญหาอุปสรรคในการจัดการความเสี่ยง ของกลุ่มอุตสาหกรรมเครื่องจักรกลการเกษตรในประเทศไทย เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของผู้ให้ ข้อมูลสำคัญ เกี่ยวกับสภาพปัญหา และข้อเสนอแนะในการจัดการความเสี่ยงของกลุ่มอุตสาหกรรม เครื่องจักรกลการเกษตร โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) การวิเคราะห์สรุปอุปนัย (Analytic Induction) โดยการตีความ สร้างข้อสรุปข้อมูล จากสิ่งที่ป็นรูปธรรมหรือปรากฏการณ์ที่มองเห็น และที่เก็บ รวบรวมมาได้จากข้อมูลตั้งแต่ 2 ชุดขึ้นไป แล้วจึงลงมือสรุปลักษณะความครอบคลุมชี้ชัดเกี่ยวกับสภาพปัญหา ในการจัดการความเสี่ยงของกลุ่มอุตสาหกรรมเครื่องจักรกลการเกษตร

2. วัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างความสำเร็จในการจัดการความเสี่ยงของกลุ่มอุตสาหกรรมเครื่องจักรกลการเกษตรในประเทศไทย จำแนกตามปัจจัยลักษณะองค์กร ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way ANOVA) และได้ทดสอบความแตกต่างรายคู่ โดยใช้วิธีการเปรียบเทียบของหลายๆ คู่ (Multiple Comparisons) ตามหลักการของ Fisher's Least Significant Difference (LSD)

3. วัตถุประสงค์ที่ 3 เพื่อศึกษาปัจจัยการจัดการความเสี่ยงที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการความเสี่ยงของกลุ่มอุตสาหกรรมเครื่องจักรกลการเกษตรในประเทศไทย เป็นการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม โดยใช้สถิติการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis: MRA)

4. วัตถุประสงค์ที่ 4 เพื่อการนำเสนอแนวทางการจัดการความเสี่ยงของกลุ่มอุตสาหกรรมเครื่องจักรกลการเกษตรในประเทศไทย โดยการวิเคราะห์แนวทางการจัดการความเสี่ยง จากการวิเคราะห์ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ (SWOT analysis) แล้วนำมาสร้างแนวทางด้วยหลักการของ TOWS matrix

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ทำการสังเคราะห์ตัวแปร จากแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่างๆ ดังนี้

1. กลุ่มตัวแปรลักษณะองค์กร ผู้วิจัยได้นำระบบที่ สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย (2565) ที่กำหนดให้องค์กรรายงานข้อมูลความเคลื่อนไหวของธุรกิจ เพื่อเป็นพื้นฐานการวิเคราะห์อุตสาหกรรมเข้าสู่ระบบ ทั้งนี้สภาอุตสาหกรรมได้กำหนดไว้หลายประการ การสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญรอบที่หนึ่ง และการวิเคราะห์เอกสารเผยแพร่ขององค์กรที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมเครื่องจักรการเกษตร รวมถึงการศึกษาค้นคว้างานวิจัยของ แวมมยุรา คำสุข และ มรกต กำแพงเพชร. (2561); ชีระศักดิ์ เปี่ยมสุภคพงศ์ และคณะ (2562) และ จุฑาทิพย์ สุรารักษ์ (2563) พบตัวแปร ปัจจัยลักษณะองค์กร ที่ส่งผลถึงความเสี่ยงของกลุ่มอุตสาหกรรมใน 3 ตัวแปร คือ 1) รูปแบบองค์กร 2) ลักษณะผลิตภัณฑ์ และ 3) ท่าเลที่ตั้ง

2. กลุ่มตัวแปรการจัดการความเสี่ยง ผู้วิจัยได้นำแนวคิดการจัดการความเสี่ยง ตามกรอบ COSO-ERM 2004 และ 2017 (Enterprise Risk Management-Integrated Framework, 2004 ; 2017) และศึกษาภาพรวมการบริหารจัดการของกลุ่มอุตสาหกรรมเครื่องจักรกลการเกษตรจาก สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย (2566) และสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม (2565) พบตัวแปรปัจจัยการจัดการความเสี่ยงที่เหมาะสมกับธุรกิจเครื่องจักรกลการเกษตร จำนวน 4 ตัวแปร คือ 1) การระบุความเสี่ยง 2) การประเมินความเสี่ยง 3) การวางแผนรับมือกับความเสี่ยง และ 4) การลงมือทำ ติดตาม และควบคุมความเสี่ยง

3. กลุ่มตัวแปรความสำเร็จในการจัดการความเสี่ยง มาจากการที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาแนวคิดทรัพยากรการบริหาร 4 M's โดย พอร์เตอร์ (Porter.1990); ชิสปิน (Cispin. 2018); โดวาล์ (Doval.

2019); เฟอร์ไรรา และคณะ (Ferreira et.al. 2021); เอลেনา และ ริชาร์ด (Elena & Richard. 2013); วิเชียร วิทยาอุดม (2551); สมคิด บางโม (2552); วิรัช วิรัชนิภาวรรณ (2555); แวมยุรา คำสุข (2561); อีระศักดิ์ เปี่ยมสุภักพงศ์ และคณะ (2562) และ จุฑาทิพย์ สุรารักษ์ (2563) สามารถสรุปความซ้ำของข้อมูลได้ว่า กลุ่มอุตสาหกรรมเครื่องจักรกลการเกษตรในประเทศไทย ควรดำเนินการจัดการความเสี่ยงใน 7 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านต้นทุน 2) ด้านคุณภาพ 3) ด้านแรงงาน 4) ด้านการส่งมอบ 5) ด้านการหยุดชะงัก 6) ด้านการตลาด และ 7) ด้านการจัดซื้อจัดหา

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยสามารถสรุปตามวัตถุประสงค์การวิจัยได้ดังนี้

1. สภาพการดำเนินงานและปัญหาอุปสรรคในการจัดการความเสี่ยงของกลุ่มอุตสาหกรรมเครื่องจักรกลการเกษตรในประเทศไทย สามารถสรุปได้ดังนี้

1.1 อุตสาหกรรมเครื่องจักรกลการเกษตรมีแนวทางเติบโตที่ดีทั้งตลาดในประเทศและต่างประเทศ ที่มาจากความต้องการใช้เครื่องจักรกลการเกษตรเพื่อการอุปโภคบริโภค และยังมีแรงสนับสนุนมาจากความต้องการซื้อเครื่องจักรหรือเครื่องมือการเกษตรที่ได้รับความเสียหายจากภัยธรรมชาติ ยังมีความต้องการใช้เครื่องมือการเกษตรเพื่อที่จะมาชดเชยกำลังแรงงานในภาคเกษตรที่หายไปจากสังคมสูงวัย และการปรับขึ้นของค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำ นอกจากนี้ผู้ประกอบการการเกษตรรายใหญ่มีการขยายการลงทุนในเทคโนโลยีด้านการเกษตรมากขึ้น ซึ่งเป็นปัจจัยผลักดันให้มีการนำเครื่องจักรกลการเกษตรมาใช้ในระดับไร่นาเพิ่มขึ้น

1.2 ปัญหาอุปสรรคในการจัดการความเสี่ยงของกลุ่มอุตสาหกรรมเครื่องจักรกลการเกษตรในประเทศไทย พบว่า ปัญหาสำคัญคือกลุ่มอุตสาหกรรมเครื่องจักรการเกษตรยังต้องพึ่งพาการนำเข้าเหล็ก และสินค้าสำเร็จรูปบางส่วนจากต่างประเทศ ส่งผลให้เกิดปัญหาต้นทุนการผลิต ความร่วมมือระหว่างผู้ผลิต การขาดความเชื่อถือในสายตาของผู้ใช้ภายในประเทศจากการประชาสัมพันธ์ของบริษัทต่างชาติ และนโยบายภาครัฐภายใต้สภาวะข้อตกลงเสรีทางการค้าระหว่างประเทศ ที่ส่งผลให้อุตสาหกรรมเครื่องจักรกลการเกษตรมีศักยภาพในการแข่งขันด้านการตลาดที่ต่ำลง และอาจประสบปัญหาในอนาคต

1.3 คุณลักษณะองค์กร พบว่าองค์กรในกลุ่มอุตสาหกรรมเครื่องจักรกลการเกษตรในประเทศไทย มีรูปแบบองค์กรส่วนใหญ่เป็นบริษัท ร้อยละ 62.00 และรูปแบบห้างหุ้นส่วน ร้อยละ 38.00 ด้านลักษณะการประกอบธุรกิจ ส่วนใหญ่เป็นผู้ผลิต ร้อยละ 58.00 และลักษณะอื่นๆ เช่น ซ่อมบำรุง จำหน่าย หรือครบวงจร ร้อยละ 42.00 และด้านทำเลที่ตั้ง พบว่าองค์กรกระจายอยู่ตามภูมิภาคต่างๆ คือ ภาคกลาง ภาคใต้ และภาคตะวันออก ร้อยละ 37.30 อยู่ในภาคตะวันออก ร้อยละ 33.30 และอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อีกร้อยละ 29.30

1.4 การจัดการความเสี่ยงของกลุ่มอุตสาหกรรมเครื่องจักรกลการเกษตรในประเทศไทย ภาพรวม พบว่า มีระดับการจัดการโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีการประเมินความเสี่ยง อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ การระบุความเสี่ยง อยู่ในระดับปานกลาง การลงมือทำ ติดตาม และควบคุมความเสี่ยง อยู่ในระดับปานกลาง และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุด คือ การวางแผนรับมือกับความเสี่ยง มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

1.5 ความสำเร็จในการจัดการความเสี่ยงของกลุ่มอุตสาหกรรมเครื่องจักรกลการเกษตรในประเทศไทย โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการส่งมอบ อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ด้านคุณภาพ อยู่ในระดับมาก ด้านการตลาด อยู่ในระดับปานกลาง ด้านการจัดซื้อจัดหา อยู่ในระดับปานกลาง ด้านการหยุดชะงัก อยู่ในระดับปานกลาง ด้านต้นทุน อยู่ในระดับปานกลาง และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุด คือ ด้านแรงงาน มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

2. ความแตกต่างระหว่างความสำเร็จในการจัดการความเสี่ยงของกลุ่มอุตสาหกรรมเครื่องจักรกลการเกษตรในประเทศไทย จำแนกตามปัจจัยลักษณะองค์กร สามารถจำแนกได้ดังนี้

2.1 ด้านรูปแบบองค์กร พบว่า กลุ่มอุตสาหกรรมเครื่องจักรกลการเกษตรที่มีปัจจัยคุณลักษณะองค์กร ด้านรูปแบบองค์กร ต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำเร็จในการจัดการความเสี่ยงของกลุ่มอุตสาหกรรมเครื่องจักรกลการเกษตรในประเทศไทย แตกต่างกัน ในภาพรวม และด้านต้นทุน ด้านแรงงาน ด้านการส่งมอบ ด้านการหยุดชะงัก ด้านการตลาด ด้านการจัดซื้อจัดหา โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ได้ตั้งไว้

2.2 ด้านลักษณะการประกอบธุรกิจ พบว่า กลุ่มอุตสาหกรรมเครื่องจักรกลการเกษตรที่มีปัจจัยคุณลักษณะองค์กร ด้านลักษณะการประกอบธุรกิจ ต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำเร็จในการจัดการความเสี่ยงของกลุ่มอุตสาหกรรมเครื่องจักรกลการเกษตรในประเทศไทย แตกต่างกัน ในด้านแรงงาน และ ด้านการจัดซื้อจัดหา โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.3 ด้านทำเลที่ตั้ง พบว่า กลุ่มอุตสาหกรรมเครื่องจักรกลการเกษตรที่มีปัจจัยคุณลักษณะองค์กร ด้านทำเลที่ตั้ง ต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำเร็จในการจัดการความเสี่ยงของกลุ่มอุตสาหกรรมเครื่องจักรกลการเกษตรในประเทศไทย แตกต่างกัน ในภาพรวม และด้านต้นทุน ด้านแรงงาน ด้านการหยุดชะงัก โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ปัจจัยการจัดการความเสี่ยงที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการความเสี่ยงของกลุ่มอุตสาหกรรมเครื่องจักรกลการเกษตรในประเทศไทย พบว่า ปัจจัยการจัดการความเสี่ยง ได้แก่ การระบุความเสี่ยง การประเมินความเสี่ยง การวางแผนรับมือกับความเสี่ยง การลงมือทำ ติดตามและควบคุมความเสี่ยง สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของความสำเร็จในการจัดการความเสี่ยงของกลุ่มอุตสาหกรรมเครื่องจักรกลการเกษตรในประเทศไทย ภาพรวม ได้ร้อยละ 68.30 โดยมีปัจจัยที่ส่งผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เรียง

ตามลำดับอิทธิพลดังนี้ การวางแผนรับมือกับความเสี่ยง และการลงมือทำ ติดตาม และควบคุมความเสี่ยง ส่งผลในทิศทางเดียวกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในขณะที่ปัจจัยอื่น ๆ ส่งผลอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ดังแสดงได้ในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การวิเคราะห์หัตถดถอยเชิงพหุคูณทดสอบปัจจัยการจัดการความเสี่ยง ที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการความเสี่ยงของกลุ่มอุตสาหกรรมเครื่องจักรกลการเกษตรในประเทศไทย โดยรวม (n=150)

ปัจจัยการจัดการความเสี่ยง	Unstandardized		Standardize	t	Sig.
	Coefficients		d		
			Coefficients		
	B	Std. Error	Beta		
(Constant)	1.556	.168		9.280**	.000
1. การระบุความเสี่ยง	.014	.040	.016	.337	.736
2. การประเมินความเสี่ยง	.030	.034	.045	.887	.377
3. การวางแผนรับมือกับความเสี่ยง	.296	.043	.468	6.954**	.000
4. การลงมือทำ ติดตาม และควบคุมความเสี่ยง	.288	.043	.445	6.629**	.000
R	R ²	Adj. R ²	SE(est)	F	Sig.
0.82	0.692	0.683	0.24367	81.367**	.000

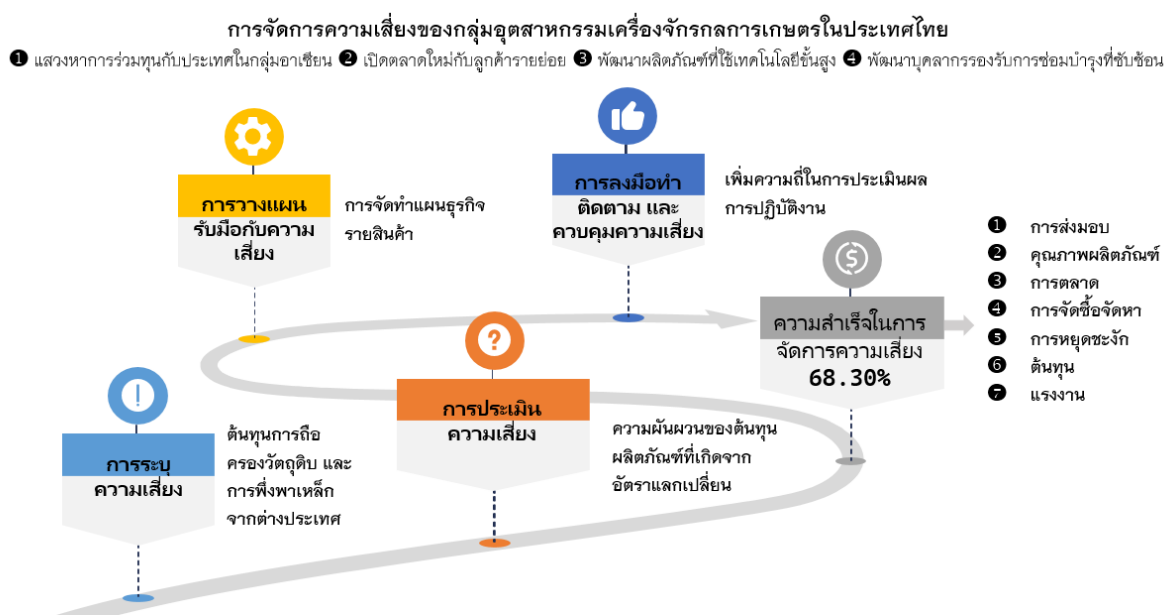
** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. แนวทางการจัดการความเสี่ยงของกลุ่มอุตสาหกรรมเครื่องจักรกลการเกษตรในประเทศไทย
จำนวน 5 แนวทาง จำแนกได้ดังนี้

1. แสวงหาการร่วมทุนกับประเทศในกลุ่มอาเซียนเพื่อผลิตเครื่องจักรกลการเกษตร ภายใต้แนวคิดความเป็นเจ้าของ และมีสิทธิพิเศษทางการค้าร่วมกัน เพื่อความสามารถทางการแข่งขันด้านราคา
2. เปิดตลาดใหม่กับลูกค้ารายย่อย เพื่อการกระจายความเสี่ยง มากกว่าการพึ่งพาลูกค้ารายใหญ่รายหนึ่งรายใด
3. วิจัยและพัฒนาเครื่องจักรกลการเกษตร มุ่งสู่การใช้เทคโนโลยีขั้นสูงที่สอดคล้องกับการยกระดับไปสู่การผลิตแบบเกษตรสมัยใหม่
4. พัฒนาบุคลากรเพื่อรองรับการซ่อมบำรุงเครื่องจักรกลการเกษตรที่จะมีความทันสมัยและซับซ้อนมากขึ้น

5. ลดการพึ่งพาวัตถุดิบจากต่างประเทศโดยเฉพาะเหล็ก และพยายามแสวงหาคู่ค้าเพื่อเป็นทางเลือกในการจัดซื้อจัดหาเหล็กที่หลากหลายมากขึ้น

จากผลการวิจัยทั้ง 4 ข้อ สามารถนำเสนอเป็นภาพประกอบการจัดการความเสี่ยงของกลุ่มอุตสาหกรรมเครื่องจักรกลการเกษตรในประเทศไทย ได้ดังนี้

แผนภาพที่ 1 การจัดการความเสี่ยงของกลุ่มอุตสาหกรรมเครื่องจักรกลการเกษตรในประเทศไทย
ที่มา : ผู้วิจัย

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยสามารถสรุปตามวัตถุประสงค์การวิจัยได้ดังนี้

1. จากผลการศึกษาสภาพการจัดการความเสี่ยงของธุรกิจในกลุ่มอุตสาหกรรมเครื่องจักรกลการเกษตรในประเทศไทย และพบว่ามีการจัดการความเสี่ยงโดยภาพรวมในระดับปานกลาง สามารถจัดการได้ดีในด้านการประเมินความเสี่ยง นอกจากนั้นในด้านการระบุความเสี่ยง การวางแผนรับมือกับความเสี่ยง และการลงมือทำ ติดตาม และควบคุมความเสี่ยง สามารถจัดการได้ในระดับปานกลางเช่นเดียวกันนั้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ เอลนา และ ริชาร์ด (Elena & Richard, 2013) ที่ได้ศึกษาการประเมินความเสี่ยงเบื้องต้นจนถึงระบบการจัดการความเสี่ยง และพบว่าระบบการประเมินความเสี่ยงได้มีการพัฒนารูปแบบ กระบวนการวิเคราะห์ โดยใช้กระบวนการตัดสินใจ และการบูรณาการระบบ ในภาพรวมจึงควรมีการประเมินความเสี่ยงนอกเหนือจากการจัดการความเสี่ยงแบบเดิม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การประเมินความเสี่ยงเป็นฐานข้อมูล

สำคัญของการตัดสินใจทางธุรกิจ เมื่อธุรกิจในกลุ่มอุตสาหกรรมเครื่องจักรกลการเกษตรให้ความสำคัญกับการประเมินความเสี่ยงจึงเป็นสิ่งที่ถูกต้อง ขณะที่การระบุความเสี่ยง การวางแผนรับมือกับความเสี่ยง และการลงมือทำ ติดตาม และควบคุมความเสี่ยง ยังต้องอาศัยประสบการณ์ ความเชี่ยวชาญ และพัฒนาการอีกมาก ทั้งในมิติภายในที่สามารถควบคุมได้ และมิติภายนอกที่ควบคุมได้ยาก แต่การให้ความสำคัญจะนำมาซึ่งพัฒนาการในการพลิกวิกฤต หรือทุเลาความเสี่ยงลงได้

2. จากผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างความสำเร็จในการจัดการความเสี่ยงของกลุ่มอุตสาหกรรมเครื่องจักรกลการเกษตรในประเทศไทย จำแนกตามรูปแบบองค์กร ลักษณะการประกอบธุรกิจ และทำเลที่ตั้ง พบว่ามีความแตกต่างกันแทบทุกด้านนั้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ เฟอร์ไรรา และคณะ (Ferreira et.al. 2021) ที่ได้ศึกษาการดำเนินการจัดการความเสี่ยงโครงการที่ประสบความสำเร็จในวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม และพบว่า คุณลักษณะของโครงการ และลักษณะเฉพาะของบริษัท มีอิทธิพลต่อการยอมรับการบริหารความเสี่ยงของโครงการ ซึ่งนำไปสู่ระดับและประเภทของผลประโยชน์ของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่มีลักษณะแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ระบบโครงสร้างพื้นฐานที่มีการกำกับดูแลกิจการที่ดี จะช่วยทุเลาความเสี่ยงในการปฏิบัติงานที่เกิดจากความไม่เหมาะสมของการจัดการ นอกจากนี้ ความเสี่ยงอาจมีสาเหตุมาจากระบบการควบคุมภายในที่ไม่ดีพอ ดังนั้นกระบวนการควบคุม ความคุ้มค่าของการควบคุม ความทันการณ์ของการติดตาม ความสม่ำเสมอของกลไกการควบคุม รวมถึงการจูงใจผู้ปฏิบัติงาน จะเป็นแนวทางลดความเสี่ยงได้

3. จากผลการวิเคราะห์ปัจจัยการจัดการความเสี่ยงที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการความเสี่ยง และพบว่า การระบุความเสี่ยงส่งผลต่อการจัดซื้อจัดหานั้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ คริสปิน (Crispin, 2018) ที่ได้ศึกษาสาระสำคัญของการระบุความเสี่ยงในการบริหารความเสี่ยงโครงการ และพบว่า การระบุความเสี่ยงเป็นกระบวนการที่ทำหยาบการจัดการความเสี่ยงของโครงการ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชัยวุฒิ จันมาและคณะ (2562) ที่ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาการสร้างความสุขภาวะองค์กรภาคอุตสาหกรรม และพบว่า แนวทางการพัฒนาการสร้างความสุขภาวะองค์กรภาคอุตสาหกรรม ประกอบด้วย มาตรการเชิงรุกและมาตรการเชิงป้องกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะอุตสาหกรรมเครื่องจักรกลการเกษตรเป็นธุรกิจที่ผลิตและจำหน่ายหรือให้บริการที่มีความเฉพาะทาง ขณะที่ประเทศไทยก็เป็นประเทศที่ได้รับการยอมรับด้านคุณภาพเครื่องจักรกลการเกษตรมาอย่างยาวนาน สินค้าของประเทศไทยเป็นที่นิยมของตลาดประเทศเพื่อนบ้านและกลุ่มประเทศอาเซียน ตลาดสินค้าของประเทศไทยได้รับความเชื่อถือไว้วางใจ ดังนั้นคุณภาพสินค้าและการส่งมอบตรงเวลาคือหัวใจสำคัญที่ธุรกิจกลุ่มอุตสาหกรรมเครื่องจักรกลการเกษตรต้องธำรงรักษาไว้ ซึ่งประเด็นต้นทุนการถือครองที่อาจมีผลมาจากการพึ่งพาวัตถุดิบโดยเฉพาะเหล็กจากต่างประเทศจึงเป็นสิ่งที่น่าสนใจเป็นอย่างยิ่ง

4. จากผลการวิเคราะห์ปัจจัยการจัดการความเสี่ยงที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการความเสี่ยง และพบว่า การวางแผนรับมือกับความเสี่ยงส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการความเสี่ยงทุกด้านนั้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ จุฑาทิพย์ สุรารักษ์ (2563) ที่ได้ศึกษาการประเมินความเสี่ยงของปัจจัยที่ส่งผลต่อการวางแผนการผลิตในบริษัทผู้ผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ และพบว่าปัจจัยเสี่ยงภายในที่ส่งผลต่อการวางแผนการผลิตมากที่สุด ได้แก่ เครื่องจักรเกิดความเสียหาย กำลังคนไม่เพียงพอต่อการผลิต การประสานงานไม่มีประสิทธิภาพ ขาดการตรวจสอบคุณภาพวัตถุดิบและระบบข้อมูลสารสนเทศไม่เสถียร นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรณวิภา ไตลังคะ (2565) ที่ได้ศึกษานโยบายและกลไกการส่งเสริมการเกษตรมูลค่าสูง และพบว่า สินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์จะมาจากเทคโนโลยีการเกษตรที่ทันสมัยขึ้น แต่ยังพบปัญหาอุปสรรคด้านความร่วมมือระหว่างองค์กรในการวางแผนระยะยาว ทั้งนี้อาจเป็นเพราะธุรกิจในกลุ่มอุตสาหกรรมเครื่องจักรกลการเกษตร จำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการจัดการความเสี่ยงตลอดห่วงโซ่อุปทาน เพื่อการจัดซื้อจัดหาอย่างยั่งยืน ตั้งแต่เริ่มการจัดหาวัตถุดิบ การคัดเลือกคู่ค้า การประเมินและพัฒนาคู่ค้า การส่งมอบสินค้าและบริการไปยังลูกค้า รวมทั้งการตรวจสอบย้อนกลับ นอกจากนี้ธุรกิจในกลุ่มอุตสาหกรรมเครื่องจักรกลการเกษตร จำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการตอบสนองความคาดหวังของผู้มีส่วนได้เสีย เพื่อความพร้อมในการรับมือกับความเสี่ยง ซึ่งการเพิ่มความถี่ในการประเมินผลการปฏิบัติงาน โดยเฉพาะฝ่ายผลิต ฝ่ายขาย และฝ่ายพัฒนาผลิตภัณฑ์ เนื่องจากการประกอบธุรกิจในปัจจุบันมีความเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอเชิงปฏิบัติการ

1.1 ด้านการระบุความเสี่ยง ขอเสนอให้องค์กรธุรกิจในกลุ่มอุตสาหกรรมเครื่องจักรกลการเกษตรให้ความสำคัญกับประเด็นต้นทุนการถือครอง ที่อาจมีผลมาจากการพึ่งพาวัตถุดิบโดยเฉพาะเหล็กจากต่างประเทศ

1.2 ด้านการวางแผนรับมือกับความเสี่ยง ขอเสนอให้องค์กรธุรกิจในกลุ่มอุตสาหกรรมเครื่องจักรกลการเกษตร ให้ความสำคัญกับการจัดทำแผนธุรกิจรายสินค้า เนื่องจากสินค้าแต่ละประเภทอาจมีข้อมูลพื้นฐานที่แตกต่างกัน

1.3 ด้านการประเมินความเสี่ยงขอเสนอให้องค์กรธุรกิจในกลุ่มอุตสาหกรรมเครื่องจักรกลการเกษตร ระวังประเด็นความผันผวนของต้นทุนผลิตภัณฑ์อันเกิดจากอัตราแลกเปลี่ยน เนื่องจากมีผลกระทบต่อราคาดำเนินธุรกิจอย่างมากแต่เป็นปัจจัยที่ควบคุมได้ยาก

1.4 ด้านการลงมือทำ ติดตาม และควบคุมความเสี่ยง ขอเสนอให้องค์กรธุรกิจในกลุ่มอุตสาหกรรมเครื่องจักรกลการเกษตร เพิ่มความถี่ในการประเมินผลการปฏิบัติงาน โดยเฉพาะฝ่ายผลิต ฝ่ายขาย และฝ่ายพัฒนาผลิตภัณฑ์ เนื่องจากการประกอบธุรกิจในปัจจุบันมีความเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว

2. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

2.1 ธุรกิจในกลุ่มอุตสาหกรรมเครื่องจักรกลการเกษตร ควรแสวงหาการร่วมทุนกับประเทศในกลุ่มอาเซียนเพื่อผลิตเครื่องจักรกลการเกษตร ภายใต้แนวคิดความเป็นเจ้าของ และมีสิทธิพิเศษทางการค้าร่วมกัน เพื่อความสามารถทางการแข่งขันด้านราคา

2.2 ธุรกิจในกลุ่มอุตสาหกรรมเครื่องจักรกลการเกษตร ควรเปิดตลาดใหม่กับลูกค้ารายย่อย เพื่อการกระจายความเสี่ยง มากกว่าการพึ่งพาลูกค้ารายใหญ่รายหนึ่งรายใด

2.3 ธุรกิจในกลุ่มอุตสาหกรรมเครื่องจักรกลการเกษตร ควรทำการวิจัยและพัฒนาเครื่องจักรกลการเกษตร มุ่งสู่การใช้เทคโนโลยีขั้นสูงที่สอดคล้องกับการยกระดับไปสู่การผลิตแบบเกษตรสมัยใหม่

2.4 ธุรกิจในกลุ่มอุตสาหกรรมเครื่องจักรกลการเกษตร ควรมุ่งส่งเสริมพัฒนาบุคลากรเพื่อรองรับการซ่อมบำรุงเครื่องจักรกลการเกษตรที่จะมีความทันสมัยและซับซ้อนมากขึ้น

2.5 ธุรกิจในกลุ่มอุตสาหกรรมเครื่องจักรกลการเกษตร ควรลดการพึ่งพาวัตถุดิบจากต่างประเทศโดยเฉพาะเหล็ก และพยายามแสวงหาคู่ค้าเพื่อเป็นทางเลือกในการจัดซื้อจัดหาเหล็กที่หลากหลายมากขึ้น

3. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

3.1 ทำการวิเคราะห์การจัดการความเสี่ยง จำแนกตามกลุ่มผู้ให้ข้อมูลโดยแบ่งออกเป็น การจัดการความเสี่ยงของกลุ่มผู้ผลิต กลุ่มผู้จำหน่าย หรือกลุ่มผู้ให้บริการ อาจพบผลการจัดการความเสี่ยงในเชิงลึกที่มีความแตกต่างกันในแต่ละกลุ่มธุรกิจต่อไป

3.2 มีความน่าสนใจในการวิเคราะห์เกี่ยวกับ กลไกและการขับเคลื่อนการลงทุนของต่างประเทศในอุตสาหกรรมเครื่องจักรกลการเกษตรในประเทศไทย ในมุมมองเปรียบเทียบเชิงผลบวกและผลกระทบระยะยาว

เอกสารอ้างอิง

- ชัยวุฒิ จันมา และคณะ. (2562). แนวทางการพัฒนาการสร้างเสริมสุขภาวะองค์กรภาคอุตสาหกรรม จังหวัดปทุมธานี. *วารสารคณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา*. 11 (3), 483-496.
- เจษฎา อุดมกิจมงคล. (2561). *อุตสาหกรรมเครื่องจักรกลการเกษตร (Agricultural Machinery)*. กรุงเทพมหานคร: สำนักเศรษฐกิจอุตสาหกรรม.
- จุฑาทิพย์ สุรารักษ์. (2563). การประเมินความเสี่ยงของปัจจัยที่ส่งผลต่อการวางแผนการผลิตในบริษัทผู้ผลิตชิ้นส่วนยาน. *RMUTT Global Business and Economics Review*. 17 (1), 31-44.
- วิรัช วิรัชฉนวนวรรณ. (2555). *การวิเคราะห์เปรียบเทียบความหมายของการบริหารการจัดการ การบริหารการพัฒนาและการบริหารจัดการ*. กรุงเทพมหานคร: บริษัท เอ็กซ์เปอร์เน็ท จำกัด.
- วรรณวิภา ไตลังคะ. (2565). นโยบายและกลไกการส่งเสริมการเกษตรมูลค่าสูงขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. *วารสารคุณภาพชีวิตกับกฎหมาย*. 18 (1), 95-107.
- วิเชียร วิทยาอุดม. (2551). *การจัดการสมัยใหม่*. กรุงเทพมหานคร: ธนชัยการพิมพ์.
- แววมยุรา คำสุข และ มรกต กำแพงเพชร. (2561). การจัดการความเสี่ยงด้านทรัพยากรมนุษย์ขององค์กรธุรกิจอุตสาหกรรม. *วารสารธุรกิจปริทัศน์*. 6 (1), 229 – 233.
- ระศักดิ์ เปี่ยมสุภักพงศ์ และคณะ. (2562) การเรียนรู้เพื่อรับมือกับการบริหารความเสี่ยงของธุรกิจในปีใหม่' ยุคอุตสาหกรรม 4.0. *Journal of Humanities and Social Sciences Thonburi University*. 13 (2), 171-181
- ศูนย์ข้อมูลและการคาดการณ์เทคโนโลยี กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2560). *รายงานการคาดการณ์นวัตกรรมอุตสาหกรรม*. สวทช.
- ศูนย์วิจัยกสิกรไทย. (2565). กระแสพรรค. ฉบับที่ 3301. ออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 5 สิงหาคม 2566. แหล่งที่มา: <https://www.kasikornresearch.com>
- สมคิด บางโม. (2552). *องค์กรและการจัดการ*. (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพมหานคร: บริษัท วิทยพัฒน์ จำกัด
- สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย. (2566). นวัตกรรมเทคโนโลยีเครื่องจักรกลการเกษตรของไทย. ออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 5 สิงหาคม 2566. แหล่งที่มา: <https://industrialclub.fti.or.th>
- สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม. สศอ. (2565). แนวทางการส่งเสริมและพัฒนาอุตสาหกรรมเครื่องจักรไทย. ออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 5 สิงหาคม 2566. แหล่งที่มา: <https://www.oie.go.th/view/1>
- อาชนัน เกาะไพบูลย์ และคณะ. (2561). รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ โครงการย่อยที่ 6. *อุตสาหกรรมเครื่องจักรกลการเกษตรของไทยกับพื้นที่ศักยภาพของผู้ประกอบการไทย*. โดยทุนสนับสนุนสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย : 1-2.

- Crispin, G. (2018). The Essence of Risk Identification in Project Risk Management: An Overview. *International Journal of Science and Research*. 9 (2),1553 - 1557.
- Doval, E. (2019). Risk Management Process in Projects. *Review of General Management*. 30(2), 97-113.
- Enterprise Risk Management-Integrated Framework Executive Summary. (2004). COSO. Online. Retrieved from <https://www.coso.org/Documents/COSO-ERM-Executive-Summary.pdf>
- Enterprise Risk Management: Integrating with Strategy and Performance Executive Summary. (2017). COSO. Online. Retrieved from <https://www.coso.org/Documents/2017-COSO-ERM-Integrating-with-Strategy-and-PerformanceExecutive-Summary.pdf>
- Goto.
- Elena, M., Habibi, M. R., and Richard, M. O. (2013). To be or Not to be in Social Media: How Brand Loyalty is Affected by Social Media?. *International Journal of Information Management*, 33 (1), 76-82.
- Ferreira de Araujo Lima, P., Marcelino-Sadaba, S. and Verbano, C. (2021). Successful implementation of project risk management in small and medium enterprises: a cross-case analysis. *International Journal of Managing Projects in Business*. 14 (4), 1023-1045.
- Porter. M. E. (1990). *The Competitive Advantage of Nations*. Free Press. New York